

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D., a JUDr. Mariana Kokeše, Ph.D., ve věci

žalobce: R. J.

proti

žalovanému: Krajský úřad Jihomoravského kraje
sídlem Žerotínovo nám. 449/3, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 10. 2018, čj. JMK 146144/2018, sp. zn. S – JMK 129193/2018 OSPŽ,

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 18. 10. 2018, čj. JMK 146144/2018, sp. zn. S – JMK 129193/2018 OSPŽ, **se zrušuje** a věc **se vrací** k dalšímu řízení žalovanému.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Městský úřad Hrušovany nad Jevišovkou (dále jen „městský úřad“) usnesením vypraveným dne 20. 8. 2018 odepřel žalobci nahlížení do spisu vedeného pod sp. zn. PR/252/2015/PR podle § 38 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v rozhodném znění (dále jen „správní řád“).

2. Žalovaný rozhodnutím ze dne 18. 10. 2018 zamítl podané odvolání a usnesení městského úřadu potvrdil.
3. Žalovaný uvedl, že v řízení vedeném pod sp. zn. PR/252/2015 nebyl žalobce účastníkem řízení, jelikož zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v rozhodném znění (dále jen „zákon o přestupcích“), taxativně stanovil, že účastníkem řízení je obviněný z přestupku; poškozený, pokud jde o projednávání náhrady majetkové škody způsobené přestupkem; vlastník věci, která může být nebo byla zabrána; navrhovatel, na jehož návrh bylo zahájeno řízení o přestupku podle § 68 odst. 1 zákona o přestupcích. Jelikož žalobce do žádné kategorie nespadal, žádosti nemohlo být vyhověno dle § 38 odst. 1 správního řádu. Rovněž žádosti žalobce nemohlo být vyhověno podle § 38 odst. 2 správního řádu, jelikož mu nesvědčil právní zájem ani jiný vážný důvod.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

4. V žalobě ze dne 27. 10. 2018 žalobce uvedl, že pokud mu bylo vyhrožováno fyzickým ublížením, má právo znát výsledek přestupkového řízení vůči obviněnému. Právo na ochranu života nelze poměřovat s právem na soukromí obviněného. Za prioritní označil právo na ochranu života.
5. Vzhledem k uvedenému navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno.

III. Vyjádření žalovaného

6. V podání ze dne 13. 12. 2018 žalovaný uvedl, že postupoval v souladu se zákonem a neztotožňuje se s námitkou žalobce. Po žalovaném nelze požadovat, aby názor žalobce stavěl nad zákon. Žádným způsobem přitom nepoměřoval právo na ochranu život s právem na soukromí obviněného.
7. S ohledem na výše uvedené navrhl, aby byla žaloba zamítnuta.

IV. Replika žalobce

8. V replice ze dne 24. 1. 2019 uvedl žalobce, že si neumí představit být více účasten v přestupkovém řízení, než když byl sám adresátem výhružek. V žádosti o nahlédnutí do spisu záměrně neuváděl nic o zvažování žaloby na ochranu osobnosti, byť prožil nepředstavitelný strach.
9. Odkázal rovněž na čl. 41 Listiny základních práv a svobod EU. Výklad žalovaného označil za formalistický, který nemůže obstát v testu ústavní konformity. Právem každého člověka je žít v bezpečí a ve zdraví a znát případně výsledek přestupkového řízení, které bylo vedeno za jednání vzbuzující obavy o jeho bezpečí a zdraví.
10. Závěrem setrval na svém návrhu.

V. Posouzení věci soudem

11. Krajský soud v Brně vzhledem k předmětu řízení projednal věc v přednostním režimu podle § 56 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále také „soudní řád správní“). V souladu s § 51 odst. 1 soudního řádu správního bez nařízení jednání přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i předcházející rozhodnutí městského úřadu včetně řízení předcházejícího jejich vydání, a shledal, že žaloba **je důvodná**.

12. Ačkoliv žalobce odkazoval na Listinu základních práv a svobod EU, ta se s ohledem na čl. 51 v tomto řízení nepoužije, jelikož nerozhodovaly unijní orgány a v řízení před vnitrostátními orgány nebylo aplikováno právo Evropské unie.
13. Správní řád v § 38 rozlišuje možnost nahlížet do správního spisu ze strany účastníků správního řízení a ze strany jiných osob. Účastníci a jejich zástupci mají právo nahlížet do spisu, a to i v případě, že je rozhodnutí ve věci již v právní moci (§ 38 odst. 1). Naopak jiným osobám správní orgán umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem (§ 38 odst. 2).
14. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 6. 2010, čj. 5 As 75/2009-78, rozhodnutí správního orgánu, kterým nebylo povoleno nahlédnout do spisu podle § 38 odst. 1, resp. 2 správního řádu osobě, která není a nebyla účastníkem řízení, nelze považovat za rozhodnutí, kterým se upravuje vedení řízení; takové rozhodnutí nelze podřadit pod kompetenční výluky dle § 70 písm. c) soudního řádu správního a podléhá soudnímu přezkumu.
15. Zákon o přestupcích stanoví okruh účastníků řízení v § 72, tak, že *v řízení o přestupku jsou účastníky řízení a) obviněný z přestupku; b) poškozený, pokud jde o projednávání náhrady majetkové škody způsobené přestupkem; c) vlastník věci, která může být zabráná nebo byla zabráná, v části řízení týkající se zabráná věci; d) navrhovatel, na jehož návrh bylo zahájeno řízení o přestupku podle § 68 odst. 1.*
16. V posuzované věci žalobce dne 20. 7. 2018 zaslal podání označené jako „vyjádření k podkladům“, které bylo dle svého obsahu posouzeno jako žádost o nahlížení do spisu sp. zn. PR/252/2015. V rámci této žádosti uvedl, že je jeho právem vědět, jak byl dotýčný potrestán, jelikož mu obviněný vyhrožoval, že skončí špatně a na vozíku. Městský úřad odepřel nahlížení do spisu usnesením vypraveným dne 20. 8. 2018, jelikož žalobci nesvědčil právní zájem ani jiný vážný důvod. Žalovaný se s tímto závěrem ztotožnil.
17. Soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nezákonné.
18. Ve věci bylo nesporné, že žalobce nebyl účastníkem přestupkového řízení. Správní orgány se tedy zabývaly slovním spojením *právní zájem*, resp. *jiný vážný důvod*, které je obsaženo v § 38 odst. 2 správního řádu a představuje neurčitý právní pojem, jehož interpretace by měla podléhat soudnímu přezkumu s úplně stejnou intenzitou jako v případě jakýchkoliv jiných právních pojmů. Žalovaný v tomto ohledu uvedl, že nestačí, pokud žalobce výsledek řízení „zajímá“, což soud nepovažuje za příléhavé odůvodnění. Tento argument sám o sobě samozřejmě platí a právo na přístup do spisu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu nesvědčí všem osobám, které se o jeho obsah z jakýchkoliv důvodů zajímají, ale svědčí pouze těm, které tento zájem zakládají na právně relevantních důvodech. Soud má za to, že žalovaný tyto důvody dostatečně nezohlednil, přestože byly zřejmé z žádosti i z obsahu spisu.
19. Podle názoru soudu není pochyb o tom, že správní spis, do kterého chtěl žalobce nahlédnout, se jej bezprostředně týkal. Tato skutečnost jednoznačně vyplývá z jeho tvrzení uvedených v žádosti o nahlédnutí do spisu a je doložena i skutkem, o kterém se dané přestupkové řízení vedlo. V tomto ohledu je zásadní, že se obviněný měl přestupku proti občanskému soužití dopustit jednáním, které bylo zaměřeno přímo a výlučně proti žalobci (vyhrožování újmou na zdraví).

20. Objektivní stránka přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) přestupkového zákona spočívá *v narušení občanského soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním*. V nynějším případě přestupkové jednání spočívalo v narušení občanského soužití vyhrožováním újmou na zdraví. Zájem chráněný tímto přestupkem (tzv. objekt) tvoří zájem na nerušeném občanském soužití. Dle soudu nelze bagatelizovat fakt, že žadatel o nahlédnutí do spisu (popř. do částí spisu) měl být součástí předmětného skutku, resp. přestupkové jednání mělo být namířeno proti němu. Názor žalovaného proto nepovažuje za správný, jelikož žalobce výsledek předmětného řízení zajímá zejména z titulu jeho „kvalifikovaného postavení“ v celé věci. Přestože přestupkový zákon nepřiznává žalobci postavení poškozeného, nelze odhlížet od faktické stránky věci – účinku, který měl být předmětným přestupkem způsoben. Ze spisu je navíc zřejmé, že předmětný skutek byl nejprve prověřován jako trestný čin nebezpečného vyhrožování podle § 353 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v rozhodném znění, přičemž lze poukázat na to, že v tomto procesu žalobce postavení poškozeného měl.
21. K naplnění skutkové podstaty, resp. k narušení občanského soužití, mělo dojít prostřednictvím „útoku“ zaměřeného proti žalobci jako fyzické osobě. V rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 4. 2014, čj. 62 Af 18/2013-112, sice byla řešena problematika nahlížení do spisu v oblasti zadávání veřejných zakázek, nicméně lze přiměřeně odkázat i na vyslovený závěr, že *pro posouzení existence (prokázání) právního zájmu na nahlédnutí do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu je vedle kupř. aktivity žadatele ve správním řízení (byť v něm nebyl účastníkem) významná právě i „pozice“ žadatele ve vztahu k otázkám, jež byly ve správním řízení řešeny*.
22. Soud má tedy za to, že ačkoliv žalobce nebyl v řízení poškozeným, jelikož definice obsažená v tehdejší znění přestupkového zákona spojovala toto postavení pouze s uplatněným nárokem na náhradu majetkové škody, tak měl být fakticky *předmětem útoku* (terčem vyhrožování). Za takové situace dospěl k závěru, že žalovaný nesprávně posoudil skutečnosti prokazující právní zájem, resp. jiný vážný důvod, který žalobci v dané věci svědčil. Ztotožnil se tedy s uplatněným žalobním bodem.
23. Z žádosti žalobce není jednoznačně zřejmé, zda se domáhá přístupu k obsahu celého spisu, nebo se zajímá pouze o „výsledek“ tohoto řízení, resp. pravomocné rozhodnutí. Správní orgány se v navazujícím řízení případně musí vypořádat i s otázkou, zda zpřístupnění obsahu všech částí spisu nemůže vést k porušení práv některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo k porušení veřejného zájmu (druhá část ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu), a případně tyto části musí z nahlížení vyloučit.

VI. Závěr a náklady řízení

24. Při přezkumu napadeného rozhodnutí ve smyslu § 75 odst. 2 věta první soudního řádu správního soud shledal podanou žalobu jako důvodnou. Proto napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušil ve smyslu § 78 odst. 1 soudního řádu správního a věc v souladu s § 78 odst. 4 vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V tom bude žalovaný vysloveným právním názorem vázán ve smyslu § 78 odst. 5 soudního řádu správního.
25. O náhradě nákladů soudního řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 soudního řádu správního, podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

26. Žalobce měl v řízení o žalobě plný úspěch, proto má právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, čj. 6 As 135/2015-79, *soud ve správním soudnictví ovšem nemůže přiznat procesně nezastoupenému žalobci náhradu nákladů řízení stanovenou paušální částkou podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, nýbrž musí vycházet z nákladů, jejichž vynaložení navrhovatel (potažmo žalobce) soudu prokáže. Použití § 151 odst. 3 občanského soudního řádu (v novelizovaném znění účinném od 1. 7. 2015) na řízení podle soudního řádu správního je vyloučeno. Stejně tak nejsou na toto řízení přenositelné důvody nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13.*
27. Náklady řízení žalobce proto tvoří pouze zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. K zaplacení soud žalovanému určil přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 1. 10. 2019

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu